

## Трансфертне ціноутворення за новими правилами

1 січня 2015 року набрав чинності ухвалений Верховною Радою Закон, який вносить зміни до Податкового кодексу України, спрямовані на вдосконалення податкового контролю за трансфертним ціноутворенням й усунення суперечностей, які існували в попередніх редакціях. Закон N 72-VIII від 28.12.2014 вносить ряд важливих змін, які потрібно буде враховувати при формуванні звітності по контрольованих операціях.

### Пов'язані особи

Так, зокрема, норми Закону визначають новий перелік юридичних та фізичних осіб, які належать до пов'язаних, а також їх характеристик. Критерієм пов'язаності осіб може бути:

- володіння корпоративними правами іншої юридичної особи у розмірі 20 і більше відсотків або
- можливість призначення одноосібних виконавчих органів чи 50 і більше відсотків складу колегіального виконавчого органу або наглядової ради або
- якщо сума всіх кредитів (позик), поворотної фінансової допомоги від однієї юридичної особи чи фізичної особи, наданих юридичній особі, та/або кредитів (позик), поворотної фінансової допомоги від інших юридичних або фізичних осіб, які надаються під гарантії цієї особи, перевищує суму власного капіталу більше ніж у 3,5 рази. Для фінансових установ та компаній, що проводять виключно лізингову діяльність ця сума не повинна перевищувати суму власного капіталу більше ніж у 10 разів.

Крім цього, варто звернути увагу на п. 20.1.40 1 ПКУ, який встановлює право контролюючих органів на звернення до суду з метою визнання осіб пов'язаними на основі фактів і обставин, що одна особа здійснювала практичний контроль за бізнес-рішеннями іншої юридичної особи та/або що та сама фізична або юридична особа здійснювала практичний контроль за бізнес-рішеннями кожної юридичної особи.

### Принцип «вितягнутої руки»

Прийнятий Закон запроваджує принцип «вितягнутої руки», відповідно до якого платник податку, який є учасником контрольованої операції, визначає обсяг оподаткованого прибутку відповідно до цього принципу.

Господарською операцією для цілей трансфертного ціноутворення є всі види операцій, договорів або домовленостей,

документально підтверджених або непідтверджених, що можуть впливати на оподатковуваний дохід платника податків.

Такими операціями можуть бути (перелік невичерпний):

- операції з товарами, такими як сировина, готова продукція тощо;
- операції з надання послуг;
- операції з нематеріальними активами, такими як роялті, ліцензії, плата за використання патентів, товарних знаків, ноу-хау тощо, а також з будь-якими іншими об'єктами інтелектуальної власності;
- фінансові операції, включаючи лізинг, участь в інвестиціях, кредитах, комісії за гарантію тощо;
- операції з капіталом, включаючи купівлю чи продаж акцій або інших інвестицій, купівлю чи продаж довгострокових матеріальних і нематеріальних активів.

Тепер операції будуть визнаватись контрольованими, якщо виконуються одночасно такі умови:

- загальний обсяг доходу платника податків та/або його пов'язаних осіб від усіх видів діяльності, що враховується під час визначення об'єкта обкладення податком на прибуток підприємств, перевищує 20 млн. гривень за відповідний податковий (звітний) календарний рік;
- обсяг групи таких господарських операцій платника податків та/або його пов'язаних осіб з одним контрагентом перевищує 1 млн. гривень (без урахування податку на додану вартість) або 3 відсотки доходу, що враховується під час визначення об'єкта обкладення податком на прибуток підприємств, платника податків за відповідний податковий (звітний) рік.

Контрольованими операціями для нарахування податку на прибуток підприємств є:

- господарські операції з продажу товарів через комісіонерів-нерезидентів;
- господарські операції з пов'язаними особами-нерезидентами. Такий нерезидент повинен бути зареєстрований у державі: а) у якій ставка податку на прибуток підприємств на 5 і більше відсоткових пунктів нижча, ніж в Україні; б) яка не розкриває у публічному доступі інформацію про структуру власності юридичних осіб; в) з якою Україна не уклала міжнародний договір з положеннями про обмін інформацією.

## Методи встановлення

Встановлення відповідності умов контрольованої операції принципу "витагнутої руки" проводиться за методами, визначеними Податковим кодексом, з метою перевірки правильності, повноти нарахування та сплати податку на прибуток підприємств і податку

на додану вартість.

Платник податку вправі використовувати будь-який метод встановлення відповідності умов контрольованої операції принципу «витягнутої руки», який він вважає найбільш доцільним. Однак у разі, коли існує можливість застосування і методу порівняльної неконтрольованої ціни, і будь-якого іншого методу, застосовується метод порівняльної неконтрольованої ціни.

### Штрафні санкції

Серед інших важливих новел, запроваджених Законом, є збільшення штрафних санкцій за порушення правил трансфертного ціноутворення. Так, за неподання (несвоєчасне подання) платником податків звіту та/або інформації про здійснення ним протягом року контрольованих операцій накладається штраф у розмірі 100 мінімальних заробітних плат.

За невключення до такого звіту інформації про всі здійснені протягом звітного періоду контрольовані операції накладається штраф у розмірі 5% (раніше – 1%) суми контрольованих операцій, що не задекларовані у звіті.

Неподання документації на запит податкових органів має наслідком накладення штрафу в розмірі 3% суми контрольованих операцій, щодо яких не була подана документація, але не більше 200 мінімальних заробітних плат за всі незадекларовані контрольовані операції.

Потрібно звернути увагу на те, що всі зазначені зміни і новели застосовуватимуться на практиці лише з 2016 року для складання звітності за 2015 рік. Що стосується звітності за 2014 рік, то вона готуватиметься за старими правилами.